

Siculus: egy legendás fesztivál

Rövid életű, de annál nagyobb visszhangot keltő rendezvény volt az 1970 és 1973 között mindössze négy kiadást megért magyar nyelvű Siculus.

Mint minden más Romániában, a beat és a könnyűzene is a szocialista kultúra árnyékában sarjadt ki a hetvenes években. Ahogyan az természetes volt, kezdtek megjelenni a magyar énekesek, zenekarok is, gyakorlatilag nekik kellett egy fórum, ahol tehetségüket –és nem utolsó sorban saját szerzeményeiket – bemutassák.

Nyilván a korban nehéz volt lemezfelvételhez jutni, főleg akkor, ha nem az ország hivatalos nyelvén születtek a dalok. Így aztán maradt a fesztivál, és szerencsére 1970-ben Székelyudvarhelyen a Művelődési Ház alagsorában működő Siculus Klub. A KISZ-bizottság útnak indított egy táncdalfesztivált, amelyen a kötelező román számok mellett a magyar zenéé, a saját szerzeményeké volt a főszerep. A versenyző együttesek, szólóénekesek folk, tánczene és beat kategóriákban indultak. Mivel ez utóbbi a kapitalizmus termékeként tiltott volt, a hatalom így vette hallgatólagosan tudomásul, hogy a fiatalok szeretik a nyugati zenét. Az eseményt a Román Televízió magyar adása élőben közvetítette, a cél ugyanis az erdélyi könnyűzenei élet megteremtése volt. A Siculus táncdalfesztivál jóváhagyását a székelyudvarhelyi városi KISZ-titkár, Pakot József és a Művelődési Ház igazgatója, Csiszár Antal harcolta ki, és ők szervezték a betiltásáig (1970-73). Indulás előtt körbejárták Erdély nagyobb városait, megkeresték azokat, akik könnyűzenével is foglalkoztak, gyűjtötték a neveket és a véleményeket.

Nálam is voltak Nagyváradon, akkor javasoltam, hogy az együttesek, énekesek csak eredeti, erdélyi magyar szerzeménnyel léphessenek a dobogóra, és a dalok is versenyezzenek, ne csak az előadók. Ezt örömmel fogadták, és így nem a magyarországi vagy a mamaiai fesztivál utánzása lett a Siculus, hanem egy valódi erdélyi magyar fesztivál”–mesélte egy interjúban Boros Zoltán, a Román Televízió Magyar adásának volt zenei szerkesztője.

Ő volt az is, aki a harmadik rendezvény legjobb dalainak a felvételeiből összeállított egy lemeznyit SICULUS '72 címmel. Ez volt az első olyan hazai magyar könnyűzenei lemez, amely már nemcsak szerelmes táncdalokat, hanem rockzenét (Metropol együttes) és akusztikus hangszerekkel kísért folkot (Búgócsiga, Józsa Erika és Horváth Károly) is tartalmazott, amelyek eredeti, itthoni szerzemények voltak.

Az egykori tévés Józsa Erika 1971-ben jelentkezett a fesztiválra.

Valamikor '71 elején megjelent egy hirdetés az Ifjúmunkásban, hogy jelentkezőket várnak a székelyudvarhelyi Siculus országos magyar könnyűzenei fesztiválra. A jelentkezés első lépéseként eredeti szerzeményeket kellett beküldeni, jeligésen. Az elfogadott dalok bekerültek egy nyomtatott gyűjteménybe, amit aztán minden benevezett együttes és énekes megkapott. Öt dalt lehetett kiválasztani a füzetből a versenyre. Nagyon biztatón hangzott, beküldtem néhány dalt. Ezzel aztán egy időre el is feledkeztem a dologról, mígnem egy szép napon kopogtattak az ajtón és belépett két úriember. Bemutakoztak, hogy ők Kisfalussy Bálint és Csiszár Antal a Siculus fesztiváltól. Városról városra, sorra járták a jelentkezőket, elmagyarázták a feltételeket, részleteket, írásbeli szerződést kötöttek a leendő versenyzőkkel”–emlékezik az énekesnő a Metropol-sztori című könyvében.

Kevés volt akkoriban a hivatásos zenész, többnyire amatőrök jelentkeztek. Horváth Károly zeneszerző, a ma Ausztráliában élő Józsa Erika zenésztársa erről ezt írja:

„Amatőrök voltak zenészként, magánemberként, egyénként egyaránt. Nincs szebb dolog a boldog amatörizmusnál! Azonban elkerülhetetlenül érkeznek a profizmus előszelei. Két drága jó ember Székelyudvarhelyről, Pakot József és Csiszár Antal, a diktatúra pillanatnyi zavarát kihasználva eltervezik, hogy magyar könnyűzenei fesztivált szerveznek Romániában. A zenekarok tömegesen jelentkeznek, írják a saját dalokat, dalszövegek születnek, robban a kreativitás, egyenlegek varratatnak, mindenki lázasan tanulmányozza a menetrendet. (...). A szervezés –mai eszemmel is végiggondolva, példás. A »párakkordos« gyerekek napok alatt sztárok lesznek, a város ünnepli őket: megszületik a »Siculusgeneráció«. Ez a társaság évtizedeken keresztül fontos szerepet játszott az erdélyi magyar zenei életben. A fesztivál 1973-as betiltása után sok zenész más és más műfajban próbálta kifejezni önmagát. Volt, akinek táncháza lett, más régizenész, színházi muzsikus vagy kórustag lett attól függően, hogy a hatalom mit engedélyezett. Aki a 70-es évek elején megfordult Udvarhelyen, átesett egy álomszerű betegségen, aminek az volt a lényege, hogy: igen, lehet és érdemes csinálni valamit –SICULUS!”

Az első kiadáson, 1970-ben 11 együttes vett részt. 27 szerző küldött be összesen 52 szerzeményt. Nagyváradot éppen Boros Zoltán képviselte zenekarával, a közönség kedvence pedig Kisfalussy Bálint volt, akinek itt kezdődött a színészi pályájával párhuzamos énekesi karrierje.

Forrás: Erdélyi Napló